

Az Etikai Bizottság eljárási szabályai

I. Bevezetés

Az Magyar Pszichodráma Egyesület Etikai Eljárásrendje az Egyesületen belüli etikai ügyekre vonatkozó eljárás ajánlott menetét rögzíti az etikai panaszok benyújtása, kivizsgálásuk rendje és következményeik, hatásuk vonatkozásában.

Az etika tárgyköre különbözik egyfelől a jogtól, másfelől az Egyesület életében a normál ügymenetben felmerülő egyéb tárgyú felvetésektől, mint pl. a tanulmányi vagy képzési ügyek, kérések, szakmai meggondolásból adódó kérdések, stb. Az Etikai Bizottság vizsgálatai, és az e vizsgálati metódust rögzítő jelen Eljárásrend tehát csak etikai ügyekre vonatkozik. Az Eljárásrendhez tartozó, az eljárások során alkalmazandó Etikai Kódex tájékoztató irat az Egyesület kulturális, szakmai és emberi környezetben éppen aktuális erkölcsi vonatkozásokban közmegegyezésnek számító elvárásairól, követelményeiről. Az Etikai Kódex tehát nem jogszabály gyűjtemény, és az Etikai Eljárásrend nem valamiféle szabályok alkalmazásának leírata – az etikai eljárások során meglehetősen szubjektív, de az e szakmában közmegegyezésnek nevezhető elvek alapján ad ajánlást az etikai szempontból szembenálló feleknek.

Etikai ügynek számít ami

- **tárgya** szerint etikai, **erkölcsi ügy**, tehát nem más jellegű – az Egyesület gyakorlata szerint tehát pl. nem, vezetőségi, szervezési, adminisztratív vagy tanulmányi ügyben való panasz (jellemzően ilyen pl.: alkalmasság szakmai elbírálása, vizsga szakmai értékelése, tanulmányi követelmények megléte vagy hiánya, elfogadása vagy elutasítása, szakdolgozat elbírálása, szakmai követelményeknek való elbírálás, csoportba való felvétel vagy elutasítás – mindezek tehát *nem* etikai ügyek)
- **károkozással jár**, (vagy a károkozás veszélyével, fenyegetettségével jár), akár anyagi, akár erkölcsi értelemben – tehát a semmiféle kárral nem járó panasz nem vizsgálható – az inkriminált viselkedésnek erkölcsi értelemben károkozónak kell lennie a panasz kivizsgálhatóságához
- **hatásköre** szerint az Egyesület tagjait vagy képzéseit érintő ügynek kell lennie (Lásd később pontosan)

Eljárási szabályok biztosítják:

1. az Etikai Bizottság (EB) megfelelő működési kereteit
2. az EB illetékességének és hatáskörének egyértelmű szabályozottságát
3. a Magyar Pszichodráma Egyesület (MPE) tagjainak tájékoztatást ad arról, hogy milyen kérdésekkel, és hogyan fordulhatnak az EB-hoz;
4. az etikai problémák minden érdekelt számára követhető és érthető ügymenetét, megtárgyalását, kivizsgálását
5. az etikai szabályok és eljárások nyilvánosságát, transzparenciáját
6. az etikai ügyek bizalmas kezelését
7. az etikai ügyek dokumentálását

II. Hatáskör, illetékesség, időbeli hatály:

1. Az Etikai Bizottság a Magyar Pszichodráma Egyesület Közgyűlése, illetve Vezetősége megbízásából erkölcsi/etikai szempontból vizsgálja az Egyesületben folyó tevékenységeket. (lásd A Magyar pszichodráma Egyesület Alapszabálya IV. 6.4.)
2. Az Etikai Bizottság hatáskörébe tartozik az Etikai Bizottsághoz érkező panaszok, megkeresések, kérdések kivizsgálása; annak eldöntése, hogy az adott panasz ügyében indítandó-e vizsgálat, és kivizsgált panasz esetében ajánlás vagy állásfoglalás készítése.
3. Az etikai vizsgálat kivizsgálására jogosult:
  - 3.1. Az MPE Etikai Bizottsága, annak mindenkori tagjai, a közülük általuk választott elnök vezetésével
  - 3.2. Az Etikai Bizottság bármely tagja elleni vizsgálat lefolytatásánál az adott tag nem lehet a vizsgáló bizottság tagja – az ilyen okból bekövetkező összeférhetetlenség esetén az Etikai Bizottság saját belátása szerint kooptálhat tagot. Az így kooptált tag a vizsgálat lefolytatásakor az eredeti bizottsági tagokkal azonos jogkörrel rendelkezik.
  - 3.3. Kooptálhat tagot az EB az összeférhetetlenség olyan eseteiben is, amikor a vizsgáló bizottság (EB) valamely tagja, vagy a panaszos, vagy a bepanaszolt jelent be és igazol összeférhetetlenséget. Az összeférhetetlenség felmerülése a vizsgálat elején, annak kezdete előtt időszerű, később csak abban az esetben kezdeményezhető, ha a vizsgálat folyamán új, összeférhetetlenséget jelentő információk, tények merülnek fel. (pl. egy olyan személy meghallgatására van szükség, aki a vizsgálat megkezdésekor még nem szerepelt az ügyben, és a személye és a vizsgálatot végzők valamelyike között összeférhetetlenség áll fenn.)
4. Etikai panasz betérésére, etikai vizsgálat kezdeményezésére jogosult:
  - 4.1. Az MPE bármely szerve (vezetősége, bizottságai) vagy tagja
  - 4.2. Az MPE által szervezett képzési, vagy MPE által regisztrált vezető által szervezett önismereti csoport tagja, ha úgy véli, hogy a szakmai etikai szabályokat megszegték. (Etikai Kódex, Általános rész)
  - 4.3. Bárki, aki az MPE-hez tartozó személy vezetésében, képzésében, terápiás vagy egyéb szakmai munkájában, mint kliens erkölcsi okból károsul
  - 4.4. Etikai vizsgálatot kezdeményezhet bárki, aki kapcsolatba kerül azzal a panaszolttal, aki pszichodrámaként hirdeti és kommunikálja azt, amit csinál.
  - 4.5. Etikai vizsgálatot köteles indítani az EB az olyan tudomására jutott ügyekben, amikor nincs ugyan panasztevő, de az inkriminált viselkedés a magyar pszichodráma ügyét, hírnevét, szakmai és erkölcsi tisztaságát fenyegeti, veszélyezteti. Ilyen eset különösen és jellemzően az engedély, képzés, felhatalmazás, jogosítvány nélkül végzett „pszichodráma”-nak nevezett mindennemű tevékenység. Ugyanakkor az EB nem indít és végez vizsgálatot szóbeszéd, pletyka, hírek, bejelentés és ellenőrizhető, pontos, adatszerű információk nélküli esetekben.

5. Etikai panasz benyújtható az alábbiak ellen:

5.1. MPE tagja

5.2. Mivel Magyarországon államilag és nemzetközileg elismert pszichodráma minősítést csak az Egyesület ad ki, az, aki Magyarországon pszichodrámanak nevezi azt, amit nyújt, képezését vagy az Egyesületben kellett megszereznie, vagy más ország megfelelő szintű (az MPE képezésével kompatibilis) képezését kellett megszereznie. Ezért az Etikai Bizottság vizsgálati jogkörét etikai vétség elkövetésekor azokkal szemben is gyakorolja, akik Magyarországon pszichodrámaként hirdetik és kommunikálják azt, amit csinálnak.

6. Etikai panasz nyújtható még be az alábbi esetben:

Amennyiben kollégák egymás közt vélnek felfedezni etikai vétséget, s az egymás közti tisztázás nem vezetett eredményre, az Etikai Bizottsághoz kell fordulniuk. (Etikai Kódex, Általános rész)

7. Etikai panaszok területi hatálya:

A panaszolt akárhol követett el etikailag kifogásolható cselekedetet, ha panasz érkezett ennek kivizsgálására, az EB nem zárkózik el a vizsgálatról arra hivatkozva, hogy az esemény nem Magyarországon történt. A vizsgálatnak nem feltétele a tevékenység vagy vétség helye, hiszen a pszichodrámat gyakorló felelős cselekedetiért földrajzi helytől függetlenül.

8. Etikai panaszok időbeli hatálya:

Ha a feltételezhetően etikailag kifogásolható cselekmény elkövetése egy csoport folyamatban történt, akkor a csoport lezárását követő 3 éven belül kivizsgálható az esemény, ha csoporton kívüli önálló esemény képezi panasz tárgyát, akkor az eseménytől számítható a 3 év. A csoportfolyamatok lezárása után 3 éven túli események tehát hatályon kívül esnek, elévültek (kivizsgálásuk nem biztosítható) Az elévülés után az ügyvel kapcsolatos minden információt elévültnek kell tekinteni.

9. Az Etikai Bizottság hatáskörébe tartozik még:

Az Etikai kódex megfogalmazása, illetve a kódex módosításának, kiegészítésének és továbbfejlesztésének kezdeményezése; összhangban a PTSZ Etikai Kódexével, és ennek a MPE elnöksége és/vagy vezetősége elő való terjesztése.

10. Az etikai vizsgálatok hatálya jogi, szakmai, közösségi következmények szempontjából az Etikai Bizottság kivizsgálást követő határozatai, állásfoglalása, ajánlásai nem közvetlen jogkövetkezménnyel bíró határozatok. Az EB ajánlásai

10.1. elsősorban a felek (panaszos és bepanaszolt) részére jelentenek kötelezettséget

10.2. másodsorban – az előző pontban írtak megtagadása esetén - az MPE Elnöksége, Vezetősége, tagsága és egyéb szervei számára jelentenek ajánlást a kivizsgált ügyben résztvevők erkölcsi normákat betartandó viselkedés érdekében. Tehát ha a felek nem követik az EB határozatában, állásfoglalásában, ajánlásában leírtakat, akkor az MPE Elnöksége elé kerül az ügy, amely a tagság

felhatalmazásával eljár az erkölcsileg megfelelő viselkedés betartása érdekében. Az MPE Elnöksége (a Vezetőség operatív szerve) nem „felettese” az EB-nek, hanem az EB működését (is) biztosító, a tagok szabad akaratából a pszichodráma magyar ügyeiben felhatalmazott szervezet, amely a tagok felett azok felhatalmazása révén hatalmat gyakorol.

10.3. Az MPE Elnökségének az EB állásfoglalásán alapuló elsőfokú döntése megtámadható:

10.3.1. Másodfokon az MPE vezetőségénél. A fellebbezés beadásának határideje a végzés, (álláspont, javaslat) dátuma után 30 nap.

10.3.2. Harmadfokon az MPE Közgyűlésénél (a másodfokú határozatot követő 30 napon belül)

11. Hatáskört illető egyéb rendelkezések:

11.1. A kivizsgálást nem igénylő ügyekről csak az EB ülése mondhatja ki, hogy nem szükséges a kivizsgálás.

11.2. Ha a bejelentés intézkedést nem igényel, vagy elévült ügyről van szó, akkor erről is írásos állásfoglalást kell készíteni.

III. Az Etikai Eljárás menete, lépései

1. Az eljárás indítása:

1.1. Eljárás indulhat a MPE Vezetőségéhez, vagy közvetlenül az EB-hoz benyújtott panaszok és bejelentések alapján. Az panasz benyújtásának címzettje az EB, a következő címen: Magyar Pszichodráma Egyesület Etikai Bizottsága, 1380 Budapest, Pf.1215. vagy mpeetikaibiz@gmail.com

1.2. A panasz benyújtásának módja írásos, postai levél, vagy elektronikus küldemény (email). A szóban közölt panasz (pletyka, szóbeszéd) nem kivizsgálható.

1.3. A panasz MPE valamely más szervének való benyújtása esetén, az MPE adott bizottsága, a Vezetőséghez való benyújtás esetén a Vezetőség köteles a panaszt az Etikai Bizottsághoz továbbítani. A panasz beérkezési dátumának az EB számára való benyújtás számít.

1.4. Benyújtásnak tartalmaznia kell a következőket (lásd még 1.típ. panaszfelvételi lap):

1.4.1. benyújtó, panaszos személye (azaz ki nyújtja be a panaszt)

1.4.2. ki/kik ellen nyújtja be a panaszt

1.4.3. miért, milyen sérelmezett viselkedés miatt nyújt be panaszt (eset, panasz, rövid, tömör leírása)

1.4.4. milyen kár érte a panaszost

1.4.5. mi a követelése az ügy kivizsgálásával, mi nyújthat orvoslátot számára

1.5. A benyújtott panasz vonatkozhat állásfoglaláskérésére. Ez esetben az Eb elvi állásfoglalást tesz közzé.

- 1.6. Amennyiben a benyújtott panasz nem tartalmazza a fentieket, azaz a panasz benyújtása hiányos, úgy ennek kiegészítésére, pótlására az EB válaszlevelében felszólítja a panaszost.
  - 1.7. Az EB mérlegeli a több típusú panaszfelvételi lehetőségeket is, összefüggésben a veszélyeztetettséggel, panaszos ill. tanúk védelmével – ennek mentén további bővítések és pontosítások várhatók
2. Az EB kötelezettségei a panasz benyújtása esetén
- 2.1. AZ EB minden hozzá beérkező panaszra a kézhezvételtől számított 30 napon belül válaszolni köteles. A kézhezvétel dátuma a panasz postai átvétele, vagy az email EB mail fiókjába való beérkezésének dátuma
  - 2.2. Az EB az első regisztrációs jellegű válaszában ki kell térjen arra, hogy
    - 2.2.1. a panasz beérkezését regisztrálta
    - 2.2.2. ha szükséges a kivizsgálás indításához pótlás, akkor felszólít ennek benyújtására (lásd fentebb: hiányos benyújtású panasz)
    - 2.2.3. tájékoztatja a bejelentőt arról, hogy az EB megkezdte az ügy kivizsgálását.
  - 2.3. Az EB a panasz értelmezése után, köteles értesíteni a bepanaszoltat az ellene induló eljárás megkezdéséről.
  - 2.4. Az EB köteles a panaszt minél hamarabb érdemben kivizsgálni. A vizsgálat elhúzódása esetén sem tarthat a panasz kivizsgálása - azaz a benyújtás és az állásfoglalás közötti idő - egy évnél tovább.
3. A kivizsgálás részei, általános menete, lehetőségei
- 3.1. Az EB szabadon dönthet arról, hogy a panaszost szóban is meghallgatja-e, vagy elégséges az írásos bejelentés.
  - 3.2. Az EB jogosult a kivizsgálás érdekében
    - 3.2.1. írásos anyagok bekérésére
    - 3.2.2. személyes meghallgatások lefolytatására
    - 3.2.3. telefonos, vagy más (pl. skype) meghallgatások lefolytatására
    - 3.2.4. az MPE birtokában lévő anyagokba való betekintésére
    - 3.2.5. a vizsgált ügyben, az esetleg érintett MPE tagok, különösen csoportvezetők, kiképzők anyagaiba való betekintésre
  - 3.3. Az MPE tagok kötelesek az EB munkáját együttműködő módon segíteni, írásos anyagaikba – a kötelező titoktartás mellett – betekintést nyújtani, személyes meghallgatásokban őszintén, az ügyet segítve közreműködni
  - 3.4. Az EB köteles minden tudomására jutott információt bizalmasan kezelni, a szakmai, terápiás és személyes titkokat megőrizni. A tudomására hozott információkat az EB harmadik személynek nem szolgáltatathatja ki, sem írásban, sem szóban sem folyamatban lévő, sem lezárt ügyről a kivizsgálásban résztvevőkön kívül nem adhat felvilágosítást, hírt, információt.
  - 3.5. Az EB az adott ügyben résztvevőket és az MPE elnökségét tájékoztathatja a folyamat állásáról és a várható eljárási lépésekről. Az MPE elnöke/vezetőse kifejezett kérésére az EB köteles tájékoztatást adni. A tájékoztatás bizalmas – azt az elnök, elnökség éppen úgy köteles

bizalmasan, titokként kezelni, ahogy az Eb tagjai az EB összes ügyében ekként eljárnak.

3.6. Az EB a tudomására jutott információk alapján, saját etikai, erkölcsi érzéke alapján, az Etikai Kódex-szel összhangban állásfoglalást készít. Az EB döntése lehet:

- 3.6.1. ajánlás – a felek számára az ügy megoldása, kölcsönösen megnyugtató rendezése irányába teendő lépésekről. Az EB-nek kötelessége törekednie arra, hogy elsősorban és főleg ilyen állásfoglalások szülessenek. Amennyiben a felek elfogadják az EB döntését, az ügy lezártnak akkor tekinthető, amikor az ajánlásban foglaltaknak tetteleg is eleget tesznek. (tehát pl. kártalanítási kötelezettség esetén a kártalanítás megtörtént)
- 3.6.2. az EB „szankcionál, oly módon, hogy az adott etikai ügy súlyára és az abban való felelősségre tekintettel élhet az ajánlás, figyelem felhívás, a figyelmeztetés, a megrovás eszközeivel és súlyos esetekben javasolhatja az MPE elnökségének, vagy azt követelő esetekben az MPE tagságának az etikai (szakmai) vétséget elkövető időleges vagy végleges felfüggesztését vagy eltiltását, több fokozatban (asszisztensi tevékenység, vezetés, képzés, szupervízió).
- 3.6.3. állásfoglalás – amit az EB a feleknek és az MPE Vezetőségének számára készít. Ennek alapján az MPE Vezetősége által meghozott döntés minősül határozatnak.

3.7. Az EB állásfoglalását, ill. ajánlatát köteles tudatni

- 3.7.1. a vizsgálat lezárása esetén automatikusan az érintett felekkel
- 3.7.2. az MPE elnökével,
- 3.7.3. nem magától értetődően, de kérés esetén az MPE vezetőségével
- 3.7.4. az MPE tagságával, amennyiben az egyszerű, tájékoztató jellegű beszámolón túl van érdeklődés az ügy iránt, és erre az EB-t felkérlik. A nyilvános beszámoló a titoktartás szabályaival valósítható meg, azaz az ügy menetéről és jellegéről az EB beszámol, de az ügyben résztvevő személyek nevét nem közli, hacsak az illető személyek ezt határozottan nem kérik.

3.8. Az EB állásfoglalásával szemben a felek a már fentiekben leírt módon fordulhatnak felsőbb fórumú jogorvoslathoz. Ennek valószínűségét az EB a vizsgálat módjával csökkenteni köteles, tehát az EB az állásfoglalásait előzetesen ismertetheti, átbeszélheti a felekkel, a vizsgálat során – a felek együttműködő magatartása esetén – javasolhat megoldást a felek számára.

- 3.9. Az EB a folyamatban lévő és lezárt ügyeket dokumentálja. A dokumentáció bizalmas, betekintésre az EB mindenkori tagjai és külön, indokolt esetben az MPE elnöksége jogosult.

IV. Az EB formai kötelezettségei

1. Az EB általános működése

- 1.1. Az EB naptári évenként minimum három alkalommal ülésezik.
- 1.2. Az ülés csak az elnök és a két tag jelenlétében határozatképes.
- 1.3. Az EB üléseiről jegyzőkönyv készül, amelyet az EB többi dokumentumai között őriz.
- 1.4. Az Etikai Kódexben foglalt szabályok az EB elnökére és tagjaira is kötelező érvénnyel vonatkoznak.
- 1.5. Beszámolási kötelezettség és adatkezelés: Az EB a MPE Közgyűlésén beszámol a Bizottság éves munkájáról. Ez magában foglalja a legutóbbi Közgyűlés óta kivizsgálásra került panaszos ügyek tényét és jellegét, de nem terjed ki a vizsgálat részleteire, amelyeket az EB bizalmasnak tekint. (a panaszos személyek és az ügyekben érintett más személyek neve, adatai, a meghallgatások tartalma, stb.)
- 1.6. Az EB elnöke köteles az EB minden iratát őrizni, a három éves mandátum lejártával az új EB elnökének azt átadni.

2. Az EB működése folyamatban lévő vizsgálat esetén

- 2.1. Amennyiben az EB-t panaszos ügy kivizsgálására kérik fel, az ülések gyakoriságát a vizsgálat folyamata szabja meg.
- 2.2. Az EB tagjai arra törekszenek, hogy kiküszöböljenek ill. elhárítsanak minden olyan tényezőt, amely a tárgyilagos megítélésen alapuló munkát gátolja. Az összeférhetetlenségre vonatkozó eljárás szabályait ld.III. 3.2 és 3.3 pontokban.
- 2.3. A vizsgálat folyamán az EB üléseiről és a meghallgatásokról jegyzőkönyvet készít. A személyes meghallgatások során az érintett személyek kérésére lehetővé teszi az ügyben esetlegesen felkért jogi képviselő jelenlétét, amely azonban nem helyettesíti a meghallgatásra kért felek személyes jelenlétét.
- 2.4. Az EB a vizsgálat lefolytatását követően állásfoglalást készít. (ld. III. 3.6 pont.)
- 2.5. A felek számára az EB postai vagy elektronikus úton eljuttatja az elkészült Állásfoglalást, és indokolt esetben annak esetleges mellékleteit.
- 2.6. A MPE Vezetősége számára az EB postai vagy elektronikus úton eljuttatja az Állásfoglalást, a mellékletek, a vizsgálat során felhasznált dokumentumok nélkül.
- 2.7. Az EB a kivizsgált panaszos ügyek vázlatát, a felmerülő konfliktusok jellegét és az eljárás módját tükröző összefoglalását oktatási célból, ill. szakmai folyóiratban történő közlés céljából nyilvánosságra hozhatják. Ebben az esetben a pszichoterápiás esetek közlésénél alkalmazott etikai

A Magyar Pszichodráma Egyesület Etikai Bizottságának Eljárásrendje

szabályok érvényesek, azaz a közölt anyag semmilyen adatot és információt nem tartalmazhat, amely lehetőséget nyújt a benne érintett személyek azonosítására.

VI. Záró rendelkezések

Jelen eljárásrend a 2010-2013 közti egyesületi ciklusban működő Etikai Bizottság elnöke és tagjai (Goda Gyula, elnök, Hubainé Muzsnai Márta, bizottsági tag , Hódi Ágnes, bizottsági tag) közreműködésével készült 2012 szeptemberétől 2013 márciusáig.

Jelen eljárásrend a MPE mindenkori Etikai Bizottsága által, az éppen érvényben lévő SZMSZ és Etikai Kódex rendelkezéseivel és a PTSZ Etikai Kódex rendelkezéseivel összhangban módosítható.

Budapest, 2022. november